

flittpunkter i denne Lov, og jeg er derfor det ærede 5te Medlem for 9de Kredts (S. Jensen) og det ærede 2det Medlem for 6te Kredts (S. Pedersen) taknemmelig for deres Udtalelser i Gaar, thi de vare jo prægede af en ganske særlig Varme og Alvor og viste mig, fra hvilke Synspunkter man ser, og hvilken Alvor man tillægger disse Spørgsmaal. Jeg maa imidlertid tillade mig nogle Bemærkninger over for det ærede Medlem, der mente, at man skulde hævde Hjemmenes absolutte Ret over for Skolen. Det ærede Medlem gik saa vidt, at han sagde, at den offentlige Skole tager Børnene fra Hjemmene, at den staber Uvilje, fordi den møder med Tvang, at Privatstolen er Hjemmets Ret og er et Vaaben over for en offentlig Skole, som ikke er de vedkommende til Behag. Jeg maa sige, at disse Sætninger have i højeste Grad forbavsset mig. Jeg har aldrig tænkt mig, at man skulde kunne tillægge Hjemmene en saa ringe Betydning, som man gør gennem disse Udtalelser. Det er, som om Skolen udgjorde hele det opdragende Element, som om ikke Hjemmene skulle opdrage Børnene, som om der kunde være Tale om, at man kan faa sine Børn opdragne i 3 Timer om Dagen i Skolen eller i endnu kortere Tid. Nej, Opdragelsen hviler paa Hjemmene, og det er derfor ikke absolut nødvendigt, at den Kundskabsfylde, der erhverves i Skolen, skal paa ethvert Punkt være overensstemmende med, hvad der ønskes i Hjemmet. Jeg finder disse Betragtninger temmelig overdrevne. Hvad skulle vi andre, som ogsaa maa have Lov til at have Børn, gøre, naar vi komme til en By, hvor vi meget ofte maa sende vore Sønner i Skole i 6 Mars Alderen, i en Realskole eller en Latinskole, af hvilken den største Del er Statskoler, eller hvor Lærerne ere under Statsstilhyn? Vi ere maaske mindre fornøjede med en saadan Skole, men vi maa finde os deri. Vi finde ikke vore Rettigheder indskrænkede, fordi ikke alt gaar i den Skole efter de Principper, vi kunde ønske; vi maa finde os i at lade vore Børn gaa i en Statskole, og ere glade til, at der er en Statskole, som vi kunne lade dem gaa i. Fordi der i en saadan Skole følges pædagogiske Principper, som vi ikke synes om, oprette vi ikke en Friskole, dels fordi vi ikke kunne det, og dels fordi det vilde være urimeligt. Min Hovedbetragtning er imidlertid, at naar der passerer noget i en Skole, som Forældrene eller Børnene ikke synes om, og som fra et pædagogisk Synspunkt efter vor Opfattelse maa betegnes som mindre rigtigt, saa have vi Hjemmene til at bøde derpaa. Der skal den egentlige

Opdragelse foregaa og ikke i Skolen. Jeg finder derfor den Betragtning overdreven, at der skal være en saadan Forbindelse mellem Skolen og Hjemmene, at Hjemmene skulle være Herre over Skolen paa alle Punkter; derved miskenes Hjemmenes Betydning for Opdragelsen. Det ærede Medlem for 6te Kredts udtalte sig i meget stærkt og varme Udtryk, der utvivlsomt vare et Vidnesbyrd om hans inderste Overbevisning. Han gik endog saa vidt, at han sagde, at den tungne Undervisning i den offentlige Skole slappede Sansen for Skolen; Friskolen var derimod det skønneste Udtryk for Forældrenes levende Trang til Undervisning. Det er dog vistnok en ganske særlig Opfattelse, der ligger til Grund for disse Udtalelser. Jeg kan dog ikke se andet, end at den fri Skole meget ofte er et Udtryk, maaske ikke en Gang det smukkeste Udtryk — men lad det være — for Forældrenes separatistiske Tendenser i den ene eller den anden Retning, hvad enten der nu ligger religiøse, politiske eller andre Partiisyn til Grund. Det tror jeg dog, man tør sige, at det vistnok nærmest er Forældrene, der tilfredsstille deres Partiopfattelse derigennem. Det er ikke, fordi de stole sig overbevisede om, at deres Børn vilde blive ulykkelige, hvis de gik i samme Skole som de andre. For hyderligere at gøre opmærksom paa Modsætningen, vil jeg tillade mig at fremhæve, hvad det ærede Medlem for Kjøbenhavn (P. Knudsen) sagde, at han vilde ganske modsat, at Folkestolen skulde være den sælles Skole for alle, og jeg skulde dog næsten tro, at det var mere demokratisk, end det ærede Medlems (S. Pedersens) Forslag, en Ordning, som ikke er ukendt i større demokratiske Stater. Det viser sig altsaa, at Modsætningen paa disse Punkter er saa stor, at jeg — og jeg antager flere — staar temmelig usforstaaende over for de Fordringer, der stilles med Hensyn til Understøttelse til Friskolen, og med Hensyn til de flydende Skolepenge.

Jeg har urgeret dette saa stærkt, fordi jeg ønsker, at man paa disse Punkter skulde komme til Erkendelse af, at Modsætningen for Øjeblikket her er saa stor, at det er urimeligt, at de, der overhovedet ere Venner af en Lov, der reformerer Almueskolen og navnlig forbedrer Lærernes Stilling i det hele, tage dette med. Jeg siger, at for dem, der sætte dette som et væsentligt Formaal — og det gør jeg — er det urigtigt at tage saa store Spørgsmaal op, om hvilke der ikke er nogen Mulighed for at komme til Enighed, og om hvilke man paa Forhaand kan vide, at man ikke kan komme til Enighed. Jeg